

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน โรงงานอุตสาหกรรมไทยจำนวนมากต้องประสบปัญหาต่างๆ มากมายจากทั้งภาวะเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง บางกิจการต้องลดค่าใช้จ่ายโดยการปลดพนักงาน ในขณะที่บางแห่งกลับพบปัญหาการลาออกของพนักงาน รวมถึงการแข่งขันแย่งชิงพนักงานระหว่างโรงงาน บางแห่งประสบปัญหาพนักงานจำต้องกลับภูมิลำเนา เมื่อถึงฤดูการเพาะปลูก การเปลี่ยนงานของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมดังกล่าวส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงาน เนื่องจากการเปลี่ยนงานทำให้พนักงานเหล่านั้นขาดทักษะและความชำนาญ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงาน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับที่ต้องใช้แรงงานที่มีทักษะ ฝีมือและความชำนาญในการทำงานเฉพาะด้านสูง และนอกจากนั้น อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับยังเป็นอุตสาหกรรมที่มีอัตราการจ้างงานในประเทศสูง คือในปี 2549 มีโรงงานอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับที่จดทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม จำนวนกว่า 726 โรงงาน มีการจ้างงานกว่า 57,000 คน (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2550: ออนไลน์)

จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดคำถามขึ้นว่าการเข้าออกงานบ่อยๆหรืออายุงานที่สั้นของพนักงานจะเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรอย่างไร เนื่องจากคุณภาพชีวิตในการทำงานเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกเป็นสุขจากสภาพที่ตัวเองได้รับขณะปฏิบัติงาน (เสริมศรี เวชชะ และคณะ, 2535) โดยมีปัจจัยพื้นฐานมาจากสภาพการดำรงชีวิตที่ดี มีองค์ประกอบที่เอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งเกิดความรู้สึกพึงพอใจ เกิดขวัญกำลังใจในการทำงานและส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ, 2540) และหลักฐานงานวิจัยชี้ให้เห็นว่าการขาดความผูกพันสามารถลดประสิทธิภาพขององค์กรได้ ในขณะที่ผู้ที่มีความผูกพันต่อองค์กรจะค้นหางานใหม่น้อยลง (Ivancevich, Konopaske and Matteson, 2005) นั่นหมายถึงพนักงานในองค์กรจะมีอัตราการเข้าออกงานลดลง หรือมีอายุงานมากขึ้นนั่นเอง

บริษัท เอส. เอ็ม. วี. (ไทยแลนด์) จำกัด ตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรมส่งออกของการนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจังหวัดลำพูน ประกอบกิจการผลิตเครื่องประดับกายสำเร็จรูปและกิ่งสำเร็จรูป โดยได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งประเทศไทย

จากการวิจัยเบื้องต้นพบว่าการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออายุการทำงานมีความจำเป็นต่อองค์กรเนื่องจากบริษัท เอส. เอ็ม. วี.(ไทยแลนด์) จำกัด มีอัตราการเปลี่ยนงานในปี พ.ศ. 2548 ที่ 2.85% และในปี พ.ศ. 2549 (มกราคม-กันยายน) ในอัตราที่ 4.29% และมีอายุการทำงานของพนักงาน ณ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2549 เฉลี่ย 4 ปี 3 เดือน จากจำนวนพนักงานระดับปฏิบัติการ 493 คน (บริษัท เอส. เอ็ม. วี. (ไทยแลนด์) จำกัด, ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์, 2549: เพิ่มข้อมูลคอมพิวเตอร์) การมีอัตราการเปลี่ยนงานของพนักงานที่เพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดดเป็นสัญญาณลบที่ทำให้ผู้บริหารของบริษัทเกิดความกังวลและจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของบริษัทในระยะยาว

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจจะศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงาน ความผูกพันต่อองค์กร และอายุการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร และมีความสัมพันธ์ต่อการเปลี่ยนหรือลาออกจากงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของ บริษัท เอส. เอ็ม. วี. (ไทยแลนด์) จำกัด หรือไม่ และนอกจากนั้นผลของการศึกษาคั้งนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กร และส่งเสริมให้พนักงานมีคุณภาพชีวิตในการทำงานและมีความผูกพันต่อองค์กรมากขึ้น ซึ่งอาจจะส่งผลให้มีอัตราการเข้า-ออกงาน ของพนักงานระดับปฏิบัติการน้อยลง

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรกับอายุการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในบริษัท เอส. เอ็ม. วี. (ไทยแลนด์) จำกัด
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับอายุการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในบริษัท เอส. เอ็ม. วี. (ไทยแลนด์) จำกัด โดยมีความผูกพันต่อองค์กรเป็นตัวแปรกลาง (Mediator)

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวัดความสัมพันธ์ทางตรง และทางอ้อมระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงาน ความผูกพันต่อองค์กร และอายุการทำงาน ของพนักงานระดับปฏิบัติการในบริษัท เอส. เอ็ม. วี. (ไทยแลนด์) จำกัด ด้วยแบบสอบถาม

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น (Independent variable) ได้แก่ ความผูกพันต่อองค์กร และคุณภาพชีวิตในการทำงานในกรณีหาความสัมพันธ์ทางตรง และคุณภาพชีวิตในการทำงาน ในกรณีหาความสัมพันธ์ทางอ้อม

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ อายุการทำงานในกรณีหาความสัมพันธ์ทางตรง และอายุการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรในกรณีหาความสัมพันธ์ทางอ้อม

1.4 นิยามศัพท์

คุณภาพชีวิตในการทำงาน หมายถึง ความสัมพันธ์ของปัจเจกบุคคลในการทำงานกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน เพื่อช่วยส่งเสริมให้การทำงานนั้นประสบผลสำเร็จพร้อมมีความพอใจในงานที่ตนทำอยู่ ซึ่งประกอบด้วยดัชนีชี้วัด 8 ด้าน ได้แก่ ด้านรายได้และผลตอบแทน ด้านสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ ด้านโอกาสพัฒนาศักยภาพ ด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน ด้านสัมพันธภาพในองค์กร ด้านธรรมาภิบาลในองค์กร ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว และด้านความภูมิใจในองค์กร

ความผูกพันต่อองค์กร หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกและแสดงพฤติกรรมต่อองค์กรที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ โดยมี ความเชื่อมั่นอย่างสูงในการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร มีความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างเต็มที่ในการทำงานเพื่อประโยชน์ขององค์กร และมีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะดำรงความเป็นสมาชิกภาพในองค์กร

อายุการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่พนักงานเริ่มปฏิบัติงานในองค์กรปัจจุบันนับตั้งแต่ทำงานจนถึงวันที่ตอบแบบสอบถาม

พนักงานระดับปฏิบัติการ หมายถึง พนักงานในองค์กรที่ทำงานระดับปฏิบัติการ งานที่พนักงานรับผิดชอบจะเป็นงานที่อาศัยทักษะทางกายในการทำงานเป็นส่วนใหญ่ อยู่ภายใต้การปกครองบังคับบัญชาดูแลจากผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบที่สูงกว่าในโรงงานในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

โรงงานอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ หมายถึง โรงงานที่ประกอบอุตสาหกรรม
เจียรนัย เพชร พลอย และอุตสาหกรรมผลิตเครื่องประดับกายสำเร็จรูปและกึ่งสำเร็จรูป

บริษัท เอส. เอ็ม. วี. (ไทยแลนด์) จำกัด หมายถึง โรงงานที่ประกอบกิจการผลิต
เครื่องประดับกายสำเร็จรูปและกึ่งสำเร็จรูป เพื่อการส่งออก โดยมีขั้นตอนในการผลิตเริ่มตั้งแต่การ
ออกแบบจนถึงการบรรจุหีบห่อก่อนนำออกจำหน่ายสู่ตลาดทั่วโลก โดยบริษัทแม่สัญชาติฝรั่งเศส
คือ GL GROUP เป็นผู้ถือหุ้น 100% ตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรมส่งออกของนิคมอุตสาหกรรม
ภาคเหนือจังหวัดลำพูน เริ่มประกอบกิจการเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2533

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรกับ
อายุการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการใน บริษัท เอส. เอ็ม. วี. (ไทยแลนด์) จำกัด
2. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับอายุการทำงานของ
พนักงานระดับปฏิบัติการในบริษัท เอส. เอ็ม. วี. (ไทยแลนด์) จำกัด โดยมีความผูกพันต่อองค์กร
เป็นตัวแปรกลาง (Mediator)
3. เพื่อนำผลศึกษาที่ได้ ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารใน
องค์กร ส่งเสริมให้พนักงานมีคุณภาพชีวิตในการทำงานและมีความผูกพันต่อองค์กรมากขึ้น ซึ่ง
อาจจะส่งผลให้มีอัตราการเข้า-ออกงาน ของพนักงานระดับปฏิบัติการน้อยลง
4. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาเพื่อนำไปใช้ประยุกต์ใช้ในงานวิจัย ในอุตสาหกรรม
ประเภทอื่นๆ ต่อไป